

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/7/2016
Identifikačné číslo spisu: 1713202400
Dátum vydania rozhodnutia: 16.03.2016
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1713202400.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Ing. C. G., bytom v V. zastúpený Mgr. Mgr. Pavlom Sojkom, PhD. advokátom so sídlom v Dubnici nad Váhom, Námestie Matice slovenskej 4262/23, proti žalovaným 1) Ing. L. G., 2) Ing. C. G., 3) Mgr. U. G., všetci bytom v G., o zaplatenie 1.260.000 €, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp.zn. 4 C 32/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2015 sp.zn. 5Co/275/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvého stupňa“) uznesením z 2. marca 2015 č.k. 4 C 32/2013-643 podľa § 138 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) odňal so spätnou účinnosťou žalobcovi oslobodenie od súdneho poplatku za návrh na začatie konania (v časti prevyšujúcej sumu 500 €), priznané uznesením prvostupňového súdu z 22. mája 2013 č.k. 4 C 32/2013-279 s odôvodnením, že žalobca nie je, a ani v čase priznania čiastočného oslobodenia od súdneho poplatku za návrh nebol v takej ťaživej, či už majetkovej alebo sociálnej situácii, ktorá by odôvodňovala jeho oslobodenie od súdnych poplatkov. V bližších podrobnostiach súd prvého stupňa v dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na zistenia vyplývajúce z obchodného registra, katastra nehnuteľností, Sociálnej poisťovne, daňových úradov, evidencie vozidiel, listín predložených žalovanými, ako aj medzičasom začatého konania o vyporiadanie bezpodielového vlastníctva manželov.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. júna 2015 sp.zn. 5Co/275/2015 napadnuté uznesenie súd prvého stupňa ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p) stotožňujúc sa s jeho odôvodnením (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Uviedol, že súd prvého stupňa pri svojom skoršom rozhodnutí z 22. mája 2013 č.k. 4 C 32/2013-279 vychádzal evidentne z tvrdení navrhovateľa, ktorý súdu zatajil majetok alebo zdroj príjmov, ktorý tak bol súdu v čase priznania oslobodenia neznámy. Úvahy žalobcu o nemožnosti dispozície s vecami v jeho výlučnom vlastníctve neobstoja, ani v prípade

nedostatku finančných prostriedkov nemôže byť pre žalobcu zastúpeného v konaní advokátom neprekonateľným problémom ich prípadné speňaženie. Samotná skutočnosť, že žiadateľ o oslobodenie nemá dostatok finančných prostriedkov ešte neznamená, že jeho majetkové pomery odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Pomery účastníka konania nie sú určované len finančnou hotovosťou, resp. stavom na bankových účtoch, ale celkovou majetkovou situáciou.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s odôvodnením, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2, písm. a/ v spojení § 237 písm. f/ O.s.p.), spočívajúca v nedodržaní požiadavky riadneho odôvodnenia napadnutého uznesenia. Odvolaciemu súdu konkrétne vytýkal, že sa nevysporiadal s rozhodujúcimi relevantnými argumentmi žalobcu uvedenými v odvolaní. Odvolací súd navyše vychádzal z neúplných a neaktuálnych údajov z roku 2013 a starších. Počas celého konania sa nepreukázala existencia hnutelného majetku žalobcu (výlučného i v BSM). Súdy oboch stupňov bez vykonania akéhokoľvek dokazovania konštatovali, že majetok žalobcu uvedený v konaní o vyporiadanie BSM v roku 2013 existuje i v súčasnosti. Pritom vzhľadom na nie priaznivú finančnú situáciu žalobcu je dôvodné sa domnievať, že tak hnutelné veci v BSM, ako aj vo výlučnom vlastníctve žalobcu, už boli dávno speňažené a finančné prostriedky spotrebované. Z uvedených dôvodov dovolateľ žiadal zrušiť tak uznesenie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa a vec im vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaní sa k podanému dovolaniu nevyjadřili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V danom prípade je dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Pezinok z 2. marca 2015 č.k. 4 C 32/2013-643 o odňatí žalobcovi oslobodenia od súdneho poplatku za návrh na začatie konania v časti prevyšujúcej sumu 500 €.

Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie žalobcu nesmeruje proti uzneseniu, ktoré je uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť jeho dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Vzhľadom na vyššie uvedené dovolanie žalobcu by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods.1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Procesné vady konania v zmysle § 237 ods.1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. žalobca netvrdil a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobca tvrdí, že v konaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

O odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide v prípade procesne nesprávneho postupu súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných oprávnení, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je významná z hľadiska tohto ustanovenia ide vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zahŕňa aj právo účastníkov konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Tomuto právu účastníkov konania korešponduje povinnosť súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Zákonnú úpravu tejto povinnosti súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p.

Podľa najvyššieho súdu žalobca vytýkal vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. odvolaciemu súdu neopodstatnene.

Vo vzťahu k námietke nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a tým aj jeho nepreskúmateľnosti, dovolací súd uvádza, že vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009). Tento názor si osvojil aj dovolací súd a v ďalšom z neho vychádza.

V rozhodnutí sp.zn.: IV. ÚS 358/09 Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Rovnako ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany dal súd podrobnú odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (R. c. Š. z 09. decembra 1994, séria A, č. 303- A, s.12, § 29, H. c. Š. z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, G. c. G. z 29. mája 1997, H. c. F. z 19. februára 1998).

Dovolací súd má za to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa je v danom prípade v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. Rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia primeraným spôsobom opísal priebeh konania, podrobne uviedol dôvody pre ktoré žalobcovi odňal oslobodenie od súdneho poplatku a na základe akých zistení, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Odvolací súd tiež jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu napadnutého uznesenia. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch stupňov nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

V súvislosti s námietkou žalobcu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu treba tiež uviesť, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu k výkladu § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015 (publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 1/2016), bolo prijaté stanovisko, ktorého právna veta znie „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Prihliadajúc na uvedenú výnimočnosť (vyjadrenú v prijatom stanovisku) dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p., lebo obsahuje „zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie“. Inak povedané obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety - kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej žalobcom, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O.s.p.

O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 151 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p., keď žalovaným ako úspešným účastníkom v dovolacom konaní náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania resp. im žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.